

ዘቤታዊ ዓመጽ

ዘቤታዊ ዓመጽ (häusliche Gewalt) ክልኩል እዩ። ክትኸሰስ እያ። ዘቤታዊ ዓመጽ እንተ ኣጋጠሙካ ሓገዝ ምርካብ ኣገዳሲ እዩ። ንዝተፈላለዩ ኣካላት ምሕባር፣ ምምካርን ምድጋፍን፣ እቲ ምምኸኻር መብዛሕትኡ ግዜ ምስጢራዊን ብነጻን እዩ። ኣድላዩ እንተኾይኑ ተርጓሚ ወይ ኣስተርጓሚት ክትርጉም ይኽእሉ።

ኣብ ሓደጋ ግዜ

ተወሳኺ ሓበሬታ ኣብ ናይ ሓደጋ ግዜታት ንሓገዝ ኣብዚ ይርከብ:

- ህጹጽ ጻውዒት ፖሊስ (24h)፣ ተሌ. 112 ወይ 117፣ www.polizei.bl.ch
- መዕቆቢ ደቂ ኣንስትዮ beider Basel (24h)፣ ተሌ. 061 681 66 33፣ www.frauenhaus-basel.ch
- ማእከል ጻውዒት ህጹጽ ሕክምና (24h)፣ ተሌ. 061 261 15 15፣ www.mnzbasel.ch
- ክፍልታት ህጹጽ ረድኤት ኣብ ካንቶንስቲታል Baselላንድ (Liestal, Laufen, Bruderholz), www.ksbl.ch/notfall
- እንዳ ስነ-ኣእምሮ Baselላንድ (24h)፣ ተሌ. 061 553 56 56፣ www.pbl.ch/notfall

ዘቤታዊ ዓመጽ እንታይ እዩ?

ዘቤታዊ ዓመጽ (häusliche Gewalt) ኣብቲ ቤተሰብ ወይ ዕርክነት ዝህሉ ዓመጽ እዩ፡- ኣብ መንጎ ምርዕዎት ሰባት ወይ ብሓንጎብ ዘለው ወይ ዝነበሩ ሰባት። ብሓንጎብ ዝነበሩ እንተኾይኖም ዘገድስ ኣይኮነን። ኣብ መንጎ ወለድን ቆልዑን ወይ ኣብ መንጎ የሕዋትን/ኣሓትን ድማ ዘቤታዊ ዓመጽ እዩ።

ዝተፈላለዩ ዓይነታት ዘቤታዊ ዓመጽ ኣለው — ኣካላዊ፣ ስነ ኣእምሮኣዊ፣ ጾታዊን ቁጠባዊን ዓመጽ። ንኣብነት፣ ቀጻሊ ጸርፊ፣ ምኽልካል ርክብ፣ ማእሰርቲ፣ ምድፋእ፣ ምቁጽጻር፣ ሓደ ሰብ ጾታዊ ርክብ ክገብር ምግዳድ፣ ገንዘብ ምውሳድ፣ ሓደ ሰብ ቋንቋ ንክምሃር ምኽልካልን ቆልዑ ዕሸሽ ምባልን። ምፍርራህ ድማ ዘቤታዊ ዓመጽ እዩ። ዘቤታዊ ዓመጽ ክልኩል እዩ።

ዝኾነ ሰብ ብዘቤታዊ ዓመጽ ክጉዳእ ይኽእል። መንእሰይን ዓበይቲ ሰባትን፣ ናይ ስዊዝ ፓስፖርት ዘለዎምን ዘይብሎምን ሰባት፣ ሃብታማትን ድኻታትን ስድራታት። ግዳያት ሓገዝ ክረኽቡ ኣገዳሲ እዩ።

ኣገልግሎት ምኽሪ ንዝተተንከፉ

ምስጢራዊን ካብ ክፍሊት ናጻን። ተርጓሚ ይካኣል እዩ።

- ናይ ግዳይ ደገፍ beider Basel፣ ተሌ. 061 205 09 10፣ www.opferhilfe-beiderbasel.ch
- ግዳይ ደገፍ ቻት ምኽሪ፣ www.opferhilfe-beiderbasel.ch/chat
- ቤት ኣንስቲ beider Basel (24h)፣ ተሌ. 061 681 66 33፣ www.frauenhaus-basel.ch
- ናይ ደቂ ተባዕትዮ ቤት ጽሕፈት ዞባ Basel፣ ተሌ. 061 691 02 02፣ www.mbrb.ch/beratung
- እታ ዝቐረበት ኢድ (Dargebotene Hand) (24h)፣ Tel. 143፣ www.143.ch

ሓገዝ ንዓመጽ ንዝፍጽሙ ሰባት

አብቲ መደብ ትምህርቲ ዘቤታዊ ዓመጽ፡ ተሳተፍቲ ግርጭታት ብዘይ ዓመጽ ምፍታሕ ይመሃሩ። እቲ ቅድመ-ምድላው ንዓባይቲ ዝዓለመ እዩ። እቲ ቅድመ-ምድላው ብነጻ እዩ።

ዝኾነ ሰብ ብቐልጡፍ ዘዘራርቦ ሰብ ዘድልዮ ምስ "ዝቐረበ ኢድ" (Dargebotene Hand) ክረኽቦ ይኽእል (ተሌፎን፡ መልእኽቲ ቴክስት፡ ዕላል፡ ፖስታ)። ኩሉ ግዜ ኣብኡ ሰብ ኣሎ። ብለይቲ እውን። ስምካ ከይገለጽካ (ስምካ ከይገለጽካ) እውን ክትምዝገብ ትኽእል ኢኻ።

ቆልዑ

አብ ገዛ ዓመጽ ዘጋጥምሎ ህጻናት ሓገዝ የድልዮም። ህጻናት ኣብ ገዛ ዘቤታዊ ዓመጽ ምስ ዘጋጥምሎ ንዕብየቶም ብኣሉታ ይጸልዎ። ዋላ እቲ ዓመጽ ብቐጥታ ናብቶም ህጻናት ዘይዓለመ። ኣብ ገዛ ዓመጽ ዘጋጥምሎ ህጻናት ካብ ስድራቤት ወጻኢ ምስ ዝኾነ ሰብ ብዛዕባኡ ክዛረቡ ኣገዳሲ እዩ። ንኣብነት፡ መምህራን፡ ማሕበራዊ ስራሕ ቤት ትምህርቲ፡ ወለዲ ኣዕሩኽ ወይ ጎረባብቲ።

ገለ ቆልዑ ስቕ ኢሎም ይሳቐዩ፡ ገለ ድማ ምልክታት የርእዩ። ንኣብነት፡ ኣብ ቤት ትምህርቲ ጸገማት፡ ኣብ ዓራት ምጥሓል፡ ሕማም ርእሲ፡ ጸገም ኣመጋግባ ወይ ድቃስ፡ ምስ ካልኣት ህጻናት ኣብ ምትሕሓዝ ጸገም ወይ ምጥቃዕ።

ሓገዝ ግዳይ (Opferhilfe) ንህጻናት ዘቤታዊ ዓመጽ ምስ ዘጋጥምሎ ይምዕድ። ህጻናትን መንእሰያትን ንፕሮጂክቲቲቲ ለይትን መዓልትን (ተሌፎን 147) ደዊሎም ወይ ብኤስኤምኤስ፡ ቻት ወይ ኢመይል ክረኽቡዎም ይኽእሉ። እቲ ክኢላ ብዛዕባ እቲ ዕላል ንዝኾነ ሰብ ኣይነግርን እዩ። ንሳ ነቲ ፍታሕ ንምድላይ ትሰምዕን ትድግፍን እያ። እቲ ጻውዒት ብነጻ እዩ። ዝኾነ ስም ምጥቃዕ ኣየድልዮን እዩ።

ጸታዊ ዓመጽ

ከምኡውን ጸታዊ መጥቃዕቲ ኣብ መሻርኽትን ስድራን ይፍጸም። ጸታዊ ዓመጽ ዓይነት ዘቢታዊ ዓመጽ እዩ። ንፖሊስ ክሕበር ይኸእል እዩ። ግዳይ ዋላኳ ንፖሊስ ክሕብር እንተዘይፈተወ፣ ድሕሪ እቲ መጥቃዕቲ ሕክምናዊ መርመራ ክረክብ ኣገዳሲ እዩ።

እቲ ናይ ካንቶን ሆስፒታል Baselland (Kantonsspital Baselland) ብምስጢራዊ/ብስቲር ይሕክም።

- እቲ ሓኪም ንማንም ሰብ ኣይነግርን።
- ዝኾነ ዓመጽ ይስነድ እዩ።
- ደሓር እቶም ሰነዳት ንፖሊስ ክወግቡ ይኸእሉ እዮም። ኣገዳሲ መርትዖ እዩ።
- እቲ ሓኪም ምስ ኣገልግሎታት ደገፍ ግዳይ (Opferhilfe) ርክባት ክገብር ይኸእል እዩ።

ኣብ መንጎ እቲ ዓመጽን እቲ መርመራን:

- ግዳይት ዋላኳ የእዳዎም ክሕጸቡ የብሎምን።
- እንተተኻኢሉ፣ ግዳይት ናብ ሽቓቕ ክኸዱ የብሎምን።
- ግዳይት ክዳውንቶም (ከይተሓጽቡ) ናብ መርመራ ከምጽእዎ ይግብኡም።

ናብ ፖሊስ ሓብር:

ገለ ገበናት ዘቢታዊ ዓመጽ ብቐጥታ ብፖሊስ ይኸሰሱ። ስለዚ ቅድሚ ናብ ፖሊስ ጸብጻብ ምቕራብካ ካብ ደገፍ ግዳይት (Opferhilfe) ምኽሪ ምሕታት ኣገዳሲ እዩ። ስለዚ ውሳኔታትካ ብጽቡቕ ኣብ ግምት ብምእታውን ኩሉ ተኸእሎታት ፈሊጥካን ክትገብር ትኸእል ኢኻ። ፖሊስ ብዛዕባ ጸብጻባት ጸታዊ ዓመጽ ተመኩሮ ኣለዎም። ዳህሳስ ብተመሳሳሊ ጸታ ዝካየድ እዩ። እቲ ፀብጻብ ናብ ጣብያ ፖሊስ ምቕራብ ይከኣል። እትኣምኖ ሰብ ወይ ካብ ደገፍ ግዳይት ዝመጸ ክኢላ ምሳኻ ክትወስድ ትኸእል ኢኻ።

መሰል ነባሪ

ሓደ ሰብ ብስንኪ ሓዳር ኣብ ስዊዘርላንድ ኮይኑ ዘቢታዊ ዓመጽ እንተ ኣጋጢዎዎ፣ ከከም ኩነታቲ ድሕሪ ምፍልላይ ኣብ ስዊዘርላንድ ክጸንሕ ይኸእል። ኩሉ ኩነታት ዝተፈለየ እዩ። ስለዚ ምኽሪ ምሕታት ኣገዳሲ እዩ። ደገፍ ግዳይ (Opferhilfe) ደገፍ ክህብ ይኸእል። እቲ ምምኽኻር ብነጻን ምስጢራዊን እዩ። እቲ ዓመጽ ዘርኢ መርትዖ ክህሉ ኣገዳሲ እዩ። ንኣብነት፣ ስእሊ መጉዳእቲ፣ ኣብ ዋትስአፕ፣ ፌስቡክ ወዘተ ናይ ምፍርራሕ ወይ ግህሰት ስክሪን ሾት እቲ መርትዖ ኣብ ውሑስ ቦታ ክቐመጥ ይግባእ። ንኣብነት ምስ ዓርኪ ወይ ኣብ ስራሕ፣ ገለ ካብ ከባቢ ዝመጹ ሰባት ብዛዕባ እቲ ዓመጽ እንተፈሊጦም እውን ጽቡቕ እዩ።

ብዘይፍቓድ ምክትታል (Stalking) እንታይ እዩ?

ምሒር ምጥማት፣ ምትንኻፍ፣ ምክትታልን ምሽጋርን ብዘይፍቓድ ምክትታል (Stalking) እዩ። እዚ ድማ ኣንጻር ድሌት ክትትል ዝግበረሉ ሰብ ዝግበር እዩ። እዞም ከምኡ ዝገብሩ መብዛሕትኡ ግዜ ነቲ ግዳይ (ናይ ቀደም መሻርኽቲ) ፍሉጣት እዮም፣ ይኹንምበር ኣጋይሽ ክኾኑ ይኸእሉ እዮም። ንኣብነት፡- ብዙሓት ናይ ጽሑፍ መልእኽትታት፣ ኢሜይላትን ካልኦት መልእኽትታት ምልኣኻ፣ ኣብ ስራሕ ወይ ገዛ ምጽንታው፣ ኣብ ተሌፎን ምግፋዕ፣ ዘይተደለዩ ውህብቶታትን ናይቲ ሰብ ከባቢ ሓበሬታ ምርካብ።

እቲ ምክትታል ክረጋገጽ ዝኸእል ክኸውን ኣገዳሲ እዩ። ንኣብነት፣ ግዳይት ናይ ነፍስወከፍ ተግባራት ምክትታል መዝገብ ክሕዝ ምኸኣል (ንኣብነት ውህብቶታት፣ መዘኻኸሪታት፣ ጻውዒት ተሌፎን)፣ ግዳይት ኣብ ከባቢኦም ዘለው ሰባት ክሕብሩ ይኸእሉ ከምኡውን ናይ ዝኾኑ መልእኽትታት (WhatsApp፣ Facebook፣ ወዘተ) ስክሪንሾት/ስእልታት ክወስዱ ይኸእሉ።

ግዱድ መርዓ ግለት እንታይ እዩ?

ሓደ ሰብ ብጸቕጢ ስድራን አጻር ድሌት ናይቲ ሰብን ካልእ እንተተመርዕዩ ግዱድ መርዓ (Zwangsheirat) ተባሂሉ ይጽዋዕ። እቲ መርዓ ተቀባልነት አይህልዎን። ሰባት አብ መርዓ ክጸንሑ ወይ ክፈላለዩ እንተድልዮም ናይ ምምራጽ መሰል አለዎም። እንተድኣ ሓደ ሰብ ብዘይ ናይቲ ካልእ ድሌት አብ መርዓ ተጸኒሑ፣ ግዱድ መርዓ ተባሂሉ ይጽዋዕ። አብነታት ምግዳድ፡- ንምቅላዕ ምህዳድ፣ ስነ አእምሮአዊ ጸቕጢ ወይ አካላዊ ዓመጽ። ግዱድ መርዓታት አብ ስዊዘርላንድ ክልኩላት እዮም።

ናይ ባል አንስተይቲ ምቁራጽ (ምኽንሻብ) እንታይ እዩ?

አብ ባል አንስተይቲ ምቁራጽ (ምኽንሻብ / Mädchenbeschneidung FGM/FGC)፣ ናይታ ባል አንስተይቲ ብልዕቲ ይቁረጽ። ዝተፈላለዩ ቅርጽታትን ልምድታትን አለው። ዝተኸንሸባ አዋልድን ደቂ አንስትዮን ብሰንኪ ምኽንሻብ መብዛሕትኡ ግዜ ጥዕናውን ስነ አእምሮአዊን ሳዕቤናት ይሳቀያ። ምቁራጽ አዋልድ (ምኽንሻብ) ክልኩል እዩ። ከምኡ'ድማ ወለዲ ንውላዶም ካብ ስዊዘርላንድ ወጻኢ ንምቁራጽ (ምኽንሻብ) አዳልዮም ብሕጊ ተሓተቲ እዮም።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክአድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.hallo-baselland.ch/ti/emergencies-and-counselling-services/hausliche-gewalt